

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Факультет економічних наук
Кафедра економічної теорії

Кваліфікаційна робота

освітній ступінь – бакалавр

на тему: «**ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗБУДОВИ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ**»

Виконав: студент 4-го року навчання,
Спеціальність:
051 «Економіка»

Маринкевич Ілля Ігорович

Керівник Скрипниченко М. І.
доктор економічних наук, професор

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

Бакалаврська робота захищена
з оцінкою _____

Секретар ЕК _____
«____» _____ 20 ____ р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗМІСТУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РОЗБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	7
1.1. Визначення інвестиційного потенціалу, галузі економіки, де він використовуються	7
1.2 Фактори, умови та принципи інвестиційного потенціалу країни....	13
1.3. Роль інвестицій у повоєнному відновленні економіки країни.....	16
РОЗДІЛ 2. РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ У ПОЛІТИЦІ РОЗБУДОВИ ЕКОНОМІК КРАЇН В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	18
2.1 Роль інвестиційного потенціалу у післявоєнній відбудові економік європейських країн на основі інвестицій після Другої світової війни	18
2.3 Ізраїльський досвід	23
РОЗДІЛ 3. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ТА ЙОГО РОЗВИТОК ПІСЛЯ ВІЙНИ	26
3.1 Сучасний стан та розгляд різних сценаріїв післявоєнної відбудови економіки України	26
3.2 Використання досвіду післявоєнної відбудови інших країн стосовно України	29
3.3 Ризики для інвестиційного потенціалу післявоєнної відбудови економіки та рекомендації щодо ефективного відновлення економіки України в післявоєнний період.....	34
ВИСНОВКИ.....	37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:.....	41
ДОДАТКИ.....	46

ВСТУП

Після закінчення війни з росією, Україну чекає дуже непростий процес післявоєнного відновлення. Одним із його ключових аспектів є інвестиційний потенціал, який грає дуже важливу роль у відбудові економіки України. З цієї точки зору, тема "Інвестиційний потенціал розбудови економіки України після війни" є надзвичайно актуальною для нашого сьогодення. Крім того, її актуальність зумовлена ще рядом причин.

По-перше, економічне зростання після війни має вирішальне значення для забезпечення стабільності та процвітання країни. Інвестиції грають фундаментальну роль у відновленні руйнівного наслідку війни, сприяючи розбудові інфраструктури, регенерації підприємств та створенню нових робочих місць в Україні. Інвестиційний потенціал України після війни є ключовим для залучення внутрішніх та зовнішніх інвесторів, що може прискорити процес відродження та зростання економіки країни.

По-друге, українська економіка має значний потенціал для залучення інвестицій. Країна має різноманітні природні ресурси, висококваліфіковану робочу силу та перспективні галузі, такі як інформаційні технології, агропромисловість, енергетика та ін. Аналіз інвестиційного потенціалу України післявоєнного періоду може допомогти виявити переваги та можливості для інвесторів, сприяючи розвитку цих секторів та стимулюючи економічне зростання.

По-третє, розбудова економіки після війни є необхідною для забезпечення стабільності та безпеки країни. Відновлення і зміцнення економічних потужностей України сприятиме зменшенню безробіття, зростанню доходів населення та поліпшенню життєвих умов. Крім того, розбудова економіки сприятиме забезпеченню внутрішньої стійкості, незалежності від зовнішніх джерел та розширенню економічних можливостей країни.

Нарешті, враховуючи геополітичне значення України, інвестиційний потенціал розбудови економіки має важливе стратегічне значення. Розвиток економіки країни, особливо в контексті післявоєнного відновлення, може позитивно вплинути на стабільність регіонів та зміцнення позицій України на міжнародній арені. Інвестиційний потенціал є ключовим фактором для забезпечення конкурентоспроможності, інноваційного розвитку та розширення зовнішньоекономічних зв'язків країни.

Тож, тема "Інвестиційний потенціал розбудови економіки України після війни" є **актуальною** та дочасною через необхідність відновлення економіки, привабливості для іноземних інвесторів, забезпечення стабільності та безпеки країни, а також стратегічного значення для України в контексті геополітичної ситуації.

Об'єктом дослідження нашої роботи є економіка України. Дослідження спрямоване на вивчення потенціалу країни щодо повернення зовнішніх та внутрішніх інвестицій для відновлення та розвитку економіки після війни.

Предметом дослідження є інвестиційний потенціал України після періоду війни з рф.

У роботі аналізуватимуться різні аспекти інвестиційного потенціалу, такі як інвестиційний клімат, наявність інвестиційних проєктів та можливостей для розвитку, пріоритетні галузі для інвестування, правове та регуляторне середовище, інфраструктура, фінансові ресурси та підтримка держави.

Метою цієї наукової роботи є дослідження інвестиційного потенціалу розбудови економіки України після війни. Для цього необхідно виконати такі **завдання**:

- вивчити поняття інвестиційного потенціалу та галузі економіки, де він використовуються;
- визначити фактори, умови та принципи інвестиційного потенціалу країни;
- дослідити роль інвестицій у повоєнному відновленні економіки країни;

- проаналізувати роль інвестиційного потенціалу у післявоєнній відбудові економік європейських країн на основі інвестицій після Другої світової війни;
- опрацювати досвід післявоєнного відновлення економіки Південної Кореї після Корейської війни;
- опрацювати ізраїльський досвід після воєнних конфліктів;
- з'ясувати сучасний стан та розглянути різні сценарії післявоєнної відбудови економіки України;
- зазначити використання досвіду післявоєнної відбудови інших країн стосовно України;
- визначити ризики для інвестиційного потенціалу післявоєнної відбудови економіки та розробити рекомендації щодо ефективного відновлення економіки України в післявоєнний період.

Мета цієї роботи полягає в створенні комплексного аналізу інвестиційного потенціалу розбудови економіки України після війни та наданні практичних рекомендацій, які сприятимуть відновленню, розвитку та стійкому економічному зростанню України.

В роботі використовувались наступні **методи**:

- Аналіз літератури, а саме вивчення академічних джерел, наукових статей, звітів та інших публікацій, що стосуються інвестиційного потенціалу України після війни. Цей метод допоміг ознайомитися зі станом дослідження, теоретичними підходами та попередніми результатами.
- Вивчення прикладів успішної розбудови економік інших країн після війни. Це може надати цінні висновки та рекомендації для України.
- Аналіз економічних показників для визначення сучасного стану економіки України та потенційних галузей для інвестування, встановлення тенденцій розвитку та прогнозування можливого впливу інвестицій на економіку України.

Науковою новизною роботи є прогнозування різних сценаріїв розвитку економіки України на основі інвестицій. Цей підхід дозволяє оцінити можливі

наслідки та вплив інвестиційних рішень на економіку країни в майбутньому. Дослідження включає ретельний аналіз досвіду економік інших країн, економічних факторів та ризиків, що дозволяє розробити прогностні моделі та зробити висновки щодо потенційних шляхів розвитку економіки України на основі різних сценаріїв інвестиційної активності.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що результати наукового дослідження можуть бути використані у політологічних, соціологічних та економічних дослідженнях, які стосуватимуться проблеми післявоєнного відновлення економіки України.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗМІСТУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РОЗБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

1.1. Визначення інвестиційного потенціалу, галузі економіки, де він використовуються

Питання інвестицій і інвестиційного потенціалу в своїх працях розкривали Бережна І.Ю. [3], Бочаров В.В. [6], Гавришків І.Р. [8], Кучерук Г.Ю. [16], Луців Б.Л. [18], Нечитайло У.П. [22], Сілюкова С. [29], Шевередіна О.В. [32], Заїка С. [13], Тумусов Ф. [30] та ін.

Для розкриття поняття інвестиційного потенціалу країни необхідно окреслити базові аспекти терміну інвестиція, який має свої особливості в різних розділах науки і галузях практичної діяльності [25], [1], [4].

Так, наприклад, у макроекономіці, інвестиції розглядаються як складова частина загальних витрат, що включає витрати на придбання нових засобів виробництва, інвестиції в житло та збільшення товарних запасів. Іншими словами, інвестиції є частиною ВВП, яка не споживається в поточному періоді і забезпечує зростання капіталу в економіці.

У теорії виробництва інвестиції розглядаються як процес створення нового капіталу, включаючи засоби виробництва та людський капітал.

У мікроекономіці інвестиції розглядаються як процес створення нового капіталу.

У фінансовій теорії інвестиції розуміються як придбання реальних або фінансових активів, тобто це витрати сьогодні, спрямовані на отримання майбутніх вигод.

Зарубіжні та більшість вітчизняних економістів вважають, що інвестиції є довгостроковими капіталовкладеннями в різні галузі та сфери економіки, інфраструктуру, соціальні програми та охорону навколишнього середовища. Ці вкладення можуть здійснюватися як в межах держави, так і за кордоном з метою розвитку виробництва та отримання прибутку [28].

Інвестиції розглядаються як засіб стимулювання економічного зростання та розвитку країни. Вони сприяють залученню нових технологій, покращенню виробничих процесів, розширенню підприємницької діяльності та створенню нових робочих місць. Здійснення інвестицій може мати різні форми, включаючи прямі іноземні інвестиції, державні інвестиції, корпоративні інвестиції та індивідуальні інвестиції.

Для розкриття теми інвестиційного потенціалу України післявоєнного періоду варто почати з визначення самого поняття потенціалу. Так, наприклад, у фундаментальному тлумачному словнику Ожегова це ступінь потужності в будь-якому відношенні, сукупність засобів, можливостей, необхідних для чогось [23].

Гриньова В.М. визначає поняття потенціалу як сукупність засобів, умов і необхідних елементів для проведення, підтримки та збереження чого-небудь [9]. У контексті інвестиційного потенціалу країни поняття потенціалу використовується для визначення сукупності ресурсів, можливостей і умов, які дозволяють країні приваблювати, залучати та використовувати інвестиції ефективно. Інвестиційний потенціал включає фінансові ресурси, людський капітал, науково-технічний потенціал, виробничу інфраструктуру, регуляторну базу, стабільність політичного та економічного середовища, доступ до ринків і багато іншого.

За словами Ю.В. Литюги, можна сформулювати більш широке розуміння потенціалу як різноманітних джерел, можливостей, засобів і резервів, які можуть бути використані для досягнення певної мети або вирішення поставленого завдання; також враховуються можливості окремої особи, суспільства, держави в певній сфері та підприємств в певній галузі [17].

В економічному контексті поняття "потенціал" належить до можливостей, ресурсів та здатностей системи або суб'єкта досягати певних цілей, а також досягати позитивних результатів. Воно відображає недосягнуті можливості, що можуть бути використані у майбутньому.

В економіці потенціал виражається як сукупність ресурсів, які здатні бути використаними для досягнення розвитку, підвищення продуктивності та зростання ефективності господарювання. Це включає людські ресурси, фінансові активи, технологічні можливості, природні ресурси, інфраструктуру, науковий потенціал та ін.

Потенціал може бути розглянутий на різних рівнях, наприклад, на рівні окремих підприємств, регіонів або країн. Він визначає можливості розвитку, конкурентоспроможності та стійкості економічної системи. Оптимальне використання потенціалу може сприяти створенню нових можливостей, збільшенню виробництва, зростанню зайнятості та поліпшенню життя населення.

Узагальнюючи, потенціал в економічному розумінні вказує на нереалізовані можливості, ресурси та здатності системи або суб'єкта досягати позитивних результатів та розвитку.

Зупинимось на понятті інвестиційної діяльності. Якщо спиратися на Закон України "Про інвестиційну діяльність" з доповненнями, внесеними 20 квітня 2017 р [27; 26]., інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій. Ця діяльність забезпечується тим, що відбувається реалізація інвестиційних проєктів і проведення операцій з корпоративними правами та іншими видами майнових та інтелектуальних цінностей.

Панчишин С.М. визначає інвестиційну діяльність як сукупність рішень та дій, які скеровані на перетворення заощаджень у інвестиції [24].

Науковець вважає, що інвестиційна діяльність передбачає процес перенесення ресурсів зі сфери заощаджень до сфери інвестицій з метою отримання майбутніх користей. Це включає прийняття рішень про види інвестицій, обсяги та розподіл ресурсів, а також управління інвестиційним портфелем та контроль за їх ефективністю.

Це допомагає краще зрозуміти процес перетворення заощаджень на інвестиції та роль цього процесу у стимулюванні економічного зростання.

Щукін Б.М. вважає інвестиційною діяльністю процес організації інвестування в реально існуючих умовах господарювання в країні. На його думку, модель поведінки інвестора спрямована на нарощування свого капіталу визначається в процесі інвестування [33]. Дослідник акцентує увагу на практичному аспекті інвестиційної діяльності, де організація та здійснення інвестицій відбувається в реальних умовах економіки країни. Він вивчає фактори, що впливають на процес інвестування, а також зміни в моделі поведінки інвестора, які відбуваються під час інвестування.

З точки зору Білолипецького В.Г., інвестиційна діяльність є проєктною, організаційною, управлінською та контрольною роботою, що виконується задля інтересів планової реалізації інвестицій [2].

Науковець підкреслює, що інвестиційна діяльність вимагає ретельного планування та розробки проєктів, включаючи визначення мети, обсягу, строків та ризиків інвестиційних проєктів. Організаційний аспект інвестиційної діяльності означає те, що відбувається створення необхідних структур, процедур та ресурсів для здійснення інвестиційних проєктів. Управлінська складова вказує на необхідність ефективного управління всіма етапами інвестиційного процесу, включаючи пошук інвестиційних можливостей, прийняття рішень про інвестування, виконання проєктів та контроль за їх реалізацією. Контрольна робота в інвестиційній діяльності передбачає встановлення механізмів контролю, щоб забезпечити відповідність результатів інвестування поставленим цілям та планам.

Розглянемо поняття потенціалу в контексті економіки. В. Бочаров та Ф. Тумусов розглядають його, використовуючи категорії попиту та пропозиції. Науковці зазначають, що для досягнення рівноваги між попитом на інвестиції та їх пропозицією необхідно враховувати попит на інвестиції [6; 30].

Тобто економічний потенціал країни визначається не лише наявністю інвестиційних можливостей, але й здатністю цієї країни привернути інвестиції через відповідний попит на інвестиції. Рівновага між попитом та пропозицією на інвестиції є важливим чинником для досягнення інвестиційного розвитку та

стимулювання економічного зростання. Врахування попиту на інвестиції сприяє створенню сприятливого інвестиційного клімату в країні, що збільшує його інвестиційну привабливість і сприяє розвитку галузей та секторів економіки.

С. І. Киреев вважає, що економічний потенціал являє собою здатність економіки країни в цілому, її галузей, підприємств та господарств здійснювати виробничо-економічну діяльність і сприяти розвитку виробництва та споживання. Економічний потенціал країни складається з різних компонентів, таких як природно-ресурсний, виробничий, трудовий, науково-технічний та експортний потенціали. Природно-ресурсний потенціал відображає природні ресурси країни, які використовуються в господарській діяльності, а також ті ресурси, які доступні для подальшого використання з врахуванням технологій та соціально-економічних відносин [14].

Розуміння економічного потенціалу країни дозволяє оцінити її ресурси, потужності та можливості для забезпечення стійкого економічного зростання. Врахування і ефективне використання різних складових елементів потенціалу допомагають стимулювати виробництво, підвищувати конкурентоспроможність та забезпечувати сталість економічного розвитку країни.

Для всебічного розкриття нашої теми слід проаналізувати поняття інвестиційний потенціалу. У своїх працях І. П. Нечитайло визначає інвестиційний потенціал країни як суму національного багатства, накопиченого суспільством на момент оцінювання потенціалу, виражену у валовому продукті поточного періоду, що спрямовується на заощадження [22].

Інвестиційний потенціал враховує рівень накопичення капіталу та доступність для подальшого використання в економіці. Інвестиційний потенціал включає в себе фінансові, людські, технологічні та матеріальні ресурси, які використовуються для розвитку виробництва, підвищення продуктивності та покращення життєвого рівня населення.

Оцінка інвестиційного потенціалу країни дозволяє визначити потужності та можливості для залучення вкладень, розвитку підприємництва та підтримки інноваційних проєктів в країні. Це сприяє стимулюванню економічного зростання, створенню нових робочих місць та підвищенню конкурентоспроможності країни на міжнародному ринку.

В.В. Матвеев вважає, що інвестиційний потенціал можна визначити як сукупність умов, інтелектуальних ресурсів та матеріальних благ, які забезпечують можливість проведення інвестиційної діяльності і впливають на рівень ризику, пов'язаного з інвестуванням [19].

Інвестиційний потенціал включає в себе різноманітні фактори, а саме наявність інфраструктури, доступ до фінансових ресурсів, розвиненість науково-технічного потенціалу, наявність кваліфікованої робочої сили та ін. Ці умови створюють сприятливе середовище для залучення та розвитку інвестицій, а також допомагають знизити ризикові чинники, пов'язані з інвестуванням.

О.Л. Ворсовський вважав, що термін "інвестиційний потенціал" означає сукупність ресурсів, організованих у визначених соціально-економічних формах, які взаємодіють між собою і можуть бути спрямовані на досягнення стратегічних цілей інвестиційної діяльності. Ці ресурси взаємодіють залежно від внутрішніх та зовнішніх факторів інвестиційного середовища [7].

Інвестиційний потенціал включає різноманітні ресурси, такі як фінансові кошти, людський капітал, технології, природні ресурси та інші активи, які можуть бути використані для створення нових підприємств, розвитку виробництва, підтримки інновацій та підвищення конкурентоспроможності.

Ефективне використання інвестиційного потенціалу передбачає розробку і реалізацію стратегічних планів, аналіз ринкових умов, оцінку ризиків, визначення пріоритетних напрямків розвитку. Важливо враховувати внутрішні та зовнішні чинники, які можуть вплинути на напрямки та обсяги інвестиційної діяльності.

1.2 Фактори, умови та принципи інвестиційного потенціалу країни

Фактори інвестиційного потенціалу країни включають в себе різноманітні економічні, соціальні та політичні чинники, які впливають на здатність країни приваблювати та залучати інвестиції. Серед найважливіших факторів інвестиційного потенціалу можна виділити стабільність політичного та економічного середовища, наявність ефективної правової системи, науково-технічний потенціал, рівень розвитку банківської сфери, доступ до ринків та наявність розвиненої інфраструктури.

Серед найважливіших факторів інвестиційного потенціалу країни також варто відзначити наявність стабільної макроекономічної ситуації, яка включає низьку інфляцію та управління фіскальною політикою. Мати стабільну макроекономічну ситуацію в країні в перші роки після закінчення війни майже неможливо. Також важливим фактором є наявність ефективної системи правового захисту, що забезпечує інвесторам надійність та стабільність у здійсненні бізнес-операцій. Наявність розвиненої науково-технічної бази і дослідницького потенціалу також сприяє залученню інвестицій у сучасні технології та інноваційні рішення.

Окрім економічних факторів, соціальні аспекти також відіграють важливу роль у формуванні інвестиційного потенціалу країни. Наявність в країні кваліфікованої робочої сили, розвиненої системи освіти та доступ до якісної охорони здоров'я є дуже важливими чинниками, що привертають інвесторів. Соціальна стабільність, наявність розвиненої соціальної інфраструктури та сприятливих умов для життя та розвитку населення також сприяють формуванню сприятливого інвестиційного клімату.

Інвестиційний потенціал країни залежить від цілого комплексу взаємопов'язаних факторів, які в свою чергу формують сприятливу інвестиційну середу в країні. Стабільність, інноваційність, прозорість, ефективність, соціальна відповідальність є принципами, які стають основою для розвитку інвестиційного потенціалу країни. Інтегроване управління цим

потенціалом забезпечує ефективне використання наявних ресурсів та сприяє досягненню стратегічних цілей інвестиційної діяльності в країні.

Умови інвестиційного потенціалу країни визначаються комплексом економічних і соціальних факторів, які мають вплив на інвестиційну активність. А саме такі умови, як стабільна макроекономічна ситуація, низький рівень інфляції, наявність сприятливих податкових та митних режимів, розвинена система фінансування та кредитування, якісна система освіти та наявність кваліфікованої робочої сили. Низький рівень інфляції в країні сприяє збереженню цінової стабільності та забезпеченню прогнозованості для інвесторів. Наявність сприятливих податкових та митних режимів спонукає інвесторів до вкладення капіталу в країну, що забезпечує зниження податкового тягара та спрощення процедур митного контролю.

Розвинена система фінансування та кредитування є ще однією важливою умовою для інвестиційного потенціалу країни. Наявність розвинутої фінансово-банківської сфери забезпечує доступ до кредитних ресурсів та інвестиційного капіталу для реалізації проєктів. Ефективна система освіти та наявність кваліфікованої робочої сили також є необхідними умовами для привабливості країни для інвесторів. Високий рівень освіти та науково-технічного розвитку сприяють інноваційному росту та підвищенню конкурентоспроможності.

Принципи інвестиційного потенціалу країни визначають основні принципи та підходи, що сприяють створенню та розвитку сприятливого інвестиційного клімату в країні. Ці принципи враховують різні аспекти, а саме економічні, соціальні, правові та політичні фактори, що сприяють залученню та збереженню інвестиційного капіталу в країні. Принципи інвестиційного потенціалу країни включають:

- Стабільність: Стабільність є одним з найважливіших принципів інвестиційного потенціалу країни. Стабільність включає в себе стабільність політичного, економічного та соціального середовища. Політична стабільність гарантує надійність урядових політик та захист прав власності у країні. Економічна стабільність передбачає низьку інфляцію, стабільні курси валют та

низький рівень безробіття. Соціальна стабільність включає в себе забезпечення безпеки, рівних можливостей та стабільного соціального клімату країни.

- Прозорість: Прозорість є важливим принципом інвестиційного потенціалу. Це означає наявність чітких правил та процедур, а також доступ до інформації для інвесторів. Прозорість сприяє створенню довіри та зменшенню ризиків для інвестиційної діяльності у країні.

- Ефективність: Ефективне використання ресурсів країни та раціональне управління є важливим принципом інвестиційного потенціалу країни. Це включає в себе ефективне використання фінансових ресурсів, інфраструктури, людського потенціалу та ін. Інвестиційна діяльність повинна бути спрямована на досягнення максимального ефекту за рахунок витрачених ресурсів, що сприяє сталому розвитку країни.

- Інноваційність: Розвиток інновацій та технологічного потенціалу є необхідним принципом інвестиційного потенціалу країни. Створення сприятливого середовища для наукових досліджень, розвитку технологій та інновацій спонукає інвесторів до вкладення капіталу в країну. Інновації дозволяють підвищити конкурентоспроможність, створювати нові робочі місця та забезпечувати стале економічне зростання.

- Соціальна відповідальність: Розвиток інвестиційного потенціалу країни повинен враховувати соціальну відповідальність. Це включає створення сприятливих умов для підвищення якості життя населення, забезпечення сталого розвитку та екологічної збалансованості. Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу та дотримання етичних норм і стандартів є важливими аспектами інвестиційного потенціалу. Інвестори та підприємства, що проявляють соціальну відповідальність, мають більшу вагу та довіру як серед споживачів, так і серед співробітників, що сприяє створенню позитивного іміджу країни та залученню додаткових інвестицій.

- Гнучкість та адаптивність: Країна з високим інвестиційним потенціалом повинна мати гнучкість та здатність до адаптації до змін у глобальному економічному середовищі. Вона повинна бути відкритою до нових

інвестиційних можливостей, готовою до реформ та прогресивних політик, що сприяють розвитку бізнесу та привабливості країни для іноземних інвесторів.

-Партнерство та співпраця: Співпраця між урядом, приватним сектором та іншими зацікавленими сторонами є важливим принципом інвестиційного потенціалу. Створення сприятливого інвестиційного клімату вимагає активної співпраці між різними структурами, а також включення громадськості та зацікавлених сторін у прийняття стратегічних рішень.

1.3. Роль інвестицій у повоєнному відновленні економіки країни

Роль інвестицій у повоєнному відновленні економіки країни є надзвичайно важливою. Інвестиції є одним із ключових факторів, що сприяють економічному зростанню, створенню робочих місць та підвищенню життєвого рівня населення. Вони грають критичну роль у відновленні та розвитку післякризової економіки країни.

Перш за все, інвестиції забезпечують необхідний капітал для відновлення постраждалих галузей економіки після конфлікту. Це може включати відбудову зруйнованих інфраструктур, відновлення виробничих потужностей та інших ресурсів, що постраждали від війни. Інвестиції забезпечують необхідні кошти для реалізації цих завдань, стимулюючи економічне відновлення.

Інвестиції сприяють створенню нових робочих місць. Це особливо важливо після війни, коли безробіття може бути поширеним явищем. Інвестиційні проєкти відкривають нові можливості для зайнятості, залучаючи людей до праці та забезпечуючи їм дохід. Це сприяє соціальній стабільності, зменшенню бідності та покращенню якості життя населення.

Крім того, інвестиції сприяють розвитку інновацій та технологій. Вони створюють стимули для наукових досліджень, розробки нових продуктів та технологій. Інвестиційний капітал допомагає впроваджувати нові технології у виробництво, що підвищує продуктивність, знижує витрати і покращує якість товарів і послуг. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності країни на

світовому ринку, привертає іноземних інвесторів та сприяє залученню нових технологій та капіталу.

Крім того, інвестиції відіграють роль у забезпеченні сталого розвитку економіки країни після воєнного конфлікту. Інвестиційні проєкти можуть спрямовуватися на збереження та відновлення природних ресурсів, зменшення негативного впливу на довкілля, розвиток екологічно чистих технологій та інфраструктури. Це дозволяє створити економічну модель, яка зберігає ресурси та мінімізує негативний вплив на навколишнє середовище, сприяючи екологічно стійкому розвитку країни.

Нарешті, інвестиції впливають на розширення міжнародних економічних зв'язків та співпрацю. Залучення іноземних інвестицій створює можливості для технологічного та знанням обміну, перетоку капіталу та підвищення економічної активності. Це сприяє зміцненню економічних зв'язків між країнами, відкриває нові ринки та можливості для експорту та імпорту товарів і послуг.

Отже, роль інвестицій у повоєнному відновленні економіки країни є незаперечно важливою. Вони стимулюють економічне відновлення, забезпечують розвиток інновацій та технологій, сприяють сталому розвитку та підвищенню якості життя населення. Інвестиції допомагають створити економічне середовище, яке сприяє зростанню бізнесу, залученню капіталу та розвитку підприємництва. Вони створюють нові можливості для розвитку секторів економіки, розширення ринків збуту та покращення конкурентоспроможності країни в глобальному масштабі.

РОЗДІЛ 2. РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ У ПОЛІТИЦІ РОЗБУДОВИ ЕКОНОМІК КРАЇН В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

2.1 Роль інвестиційного потенціалу у післявоєнній відбудові економік європейських країн на основі інвестицій після Другої світової війни

Після завершення Другої світової війни європейські країни стали свідками руйнувань та серйозної економічної дезорганізації. Війна завдала значних збитків для інфраструктури, промисловості, сільського господарства та людського потенціалу. Багато європейських країн знаходилися в скрутному стані та стояли перед викликом відновлення та реконструкції своїх економік.

Результати війни були особливо руйнівними для країн, які були безпосередньо залучені до конфлікту, таких як Німеччина, Польща, Франція та ін. Індустріальні центри лежали у руїнах, транспортна система була розколота, а сільське господарство постраждало від втрат людських та матеріальних ресурсів. У Західній Європі внаслідок бомбардувань було зруйновано близько 5 млн житлових будинків, зібралося 12 млн біженців [15]. Наприклад, по відношенню до рівня 1938 року після закінчення війни виробництво сільськогосподарської продукції складало 83%, промислове виробництво складало 88%, а експорт склав 59%. Були розірвані економічні зв'язки між європейськими країнами [11]. Відновлення вимагало великих зусиль та значних інвестицій.

Додатковим фактором, який вплинув на стан економік, була розорена система грошового обігу та інфляція. В Німеччині під час Другої світової війни інфляція перевищила 600% в порівнянні з довоєнним рівнем. Це було наслідком постійної емісії грошей на воєнні потреби, невдалих економічних рішень та через велику кількість позик на покриття дефіциту бюджету [35].

У відповідь на всі економічні та соціальні проблеми європейських країн, у 1948 році було запроваджено програму відновлення Європи, відому як план Маршалла. Одним із засобів надання допомоги були фінансові інвестиції з боку США, які за чотири роки досягли понад 17 млрд доларів. З цієї суми 20%

складали низькопроцентні кредити, а 80% надавалися у вигляді безкоштовної фінансової допомоги. Головною метою плану Маршалла було відновлення промисловості. Протягом періоду з 1945 по 1947 роки Європа отримала 14 мільярдів доларів безпосередньо для відновлення своєї інфраструктури.

Хоч допомога з плану відновлення була спрямована на шістнадцять країн Європи, проте найбільш значну частину виділених коштів, що становить приблизно 2/3, отримали Великобританія, Франція, Італія, Західна Німеччина та Нідерланди. [11]. (Додаток А, таблиця 1)

Гроші не надходили безпосередньо до бюджетів країн, а використовувалися для закупівлі промислових і сільськогосподарських товарів. Згідно з планом, у перший рік його реалізації 60% допомоги було призначено на закупівлю продовольства. Реалізуючи план Маршалла, уряд США постачав країнам товари та послуги згідно з планом. У свою чергу, уряди цих країн продавали отримані товари підприємствам і приватним особам, які оплачували їх вартість у місцевій валюті. Отримані кошти використовувалися для забезпечення потреб країн.

Загалом, більшість коштів було спрямовано на придбання товарів зі США. Зокрема, \$3,4 мільярда доларів було витрачено на імпорт сировини та напівфабрикатів, \$3,2 мільярда – на продукти харчування, корми та добрива, \$1,9 мільярда – на транспортні засоби та обладнання, а \$1,6 мільярда – на паливо [29]. Цей процес сприяв не лише відновленню економічного потенціалу країн-одержувачів, але й зміцненню торговельних відносин між США та Європою.

Кошти могли бути використані на реконструкцію, що було зроблено у Франції та Німеччині, або на погашення військових боргів уряду, як це сталося у Великобританії. Спеціальні фонди, під спільним управлінням органів влади країн-реципієнтів і США, накопичували та контролювали кошти. Ці фонди також відстежували потреби країн та контролювали витрати.

План Маршалла, крім економічних цілей, мав і політичні аспекти. По-перше, однією з головних умов було виключення комуністів з управління

країною. Наприклад, Італія отримала допомогу лише після поразки комуністів на виборах. Другою політичною метою була інтеграція економік країн Європи та налагодження співробітництва між ними. Співробітництво між рурським вугіллям та лотаринзькою залізною рудою привело до створення Європейського Союзу.

Загалом можна стверджувати, що план Маршалла приніс бажані результати. Після його реалізації економіки країн-реципієнтів зросли на 30% порівняно з періодом перед війною.

Роль інвестиційного потенціалу у післявоєнній відбудові економік європейських країн була надзвичайно важливою, особливо з урахуванням фактору Плану Маршалла. План Маршалла зіграв дуже важливу роль у відновленні та розвитку європейських країн після Другої світової війни. Інвестиції, надані США, виявилися критичним фактором у стимулюванні економічного зростання, відновленні інфраструктури та поліпшенні життя населення європейських країн. Ці інвестиції сприяли відновленню промисловості, розвитку сільського господарства, транспортної системи та енергетики. Вони забезпечили необхідні ресурси, сировину, продовольство, технології та обладнання, що допомогло країнам вийти зі зруйнованого стану та відновити виробництво. Інвестиції зі сторони США також стимулювали торговельні відносини між країнами Європи та Америки, збільшуючи обсяги міжнародної торгівлі та сприяючи економічній інтеграції. Велика частина коштів була витрачена на придбання американських товарів, що дозволило зміцнити торговельні зв'язки між країнами та сприяло процесу відновлення.

2.2 Досвід післявоєнного відновлення економіки Південної Кореї після Корейської війни

До 1945 року Корея перебувала під окупацією Японії. З 1950 по 1953 рік, в країні тривала жорстока громадянська війна. Ця війна призвела до поділу країни на дві частини - Північна Корея (КНДР) та Південна Республіка Корея. Північна Корея була підтримана Китаєм і СРСР, у той час як Південна Корея була підтримана ООН, головним чином США. ВВП на душу населення 1961

року становив 80 доларів, що було нижче за показники багатьох країн Африки [11]. Перехід від колоніального минулого та наслідків тривалої війни до демократії був непростим. Ускладнювали ситуацію не тільки велика кількість загиблих та післявоєнне зруйнування, але й факт того, що практично вся промисловість була знищена або залишилася на півночі країни в КНДР.

Війна нанесла дуже великих збитків південнокорейській інфраструктурі, промисловості та сільському господарству. Багато міст та промислових об'єктів були зруйновані, а зернові культури та скот зазнали серйозних збитків. Після закінчення війни Південна Корея зосереджувалась на відновленні зруйнованих об'єктів та розбудові інфраструктури. В цей період Південна Корея майже повністю залежала від сільського господарства. Більшість населення займалося сільським господарством, а зерно та інші сільськогосподарські продукти були основними експортними товарами. Але, відсутність розвиненої промисловості та низька продуктивність обмежували потенційне зростання економіки.

Первинним чинником росту економіки Південної Кореї стала значна підтримка з боку США. З 1945 до 1976 року, Південна Корея отримала понад \$12,6 млрд економічної допомоги від Сполучених Штатів [11]. Проте, з точки зору ефективного використання зовнішньої фінансової допомоги, до 1960-х років Південна Корея була прикладом неправильного використання коштів.

Перша спроба стимулювання економічного зростання полягала у впровадженні концепції імпортозаміщення, яка була популярною на той час. Для її реалізації уряд встановив високі тарифи на імпорт, а імпортерам потрібно було отримувати спеціальний дозвіл на ввезення продукції. Також існувала багатовалютна система з кількома обмінними курсами. Проте, ця політика виявилася неефективною, оскільки середні темпи економічного зростання в цей період становили лише 5,5%, що не задовольняло потреби країни, що намагається відновитися після війни. Навіть значна фінансова, технічна та гуманітарна допомога від США, що становила до 10% ВВП Кореї щорічно, не призвела до поліпшення ситуації. В період з 1954 по 1960 роки понад 2/3 щорічного імпорту було фінансовано за рахунок допомоги США. [38].

У той же час, експорт Південної Кореї був дуже обмеженим. У 1956 році обсяг експорту становив лише 25 мільйонів доларів, в той час як імпорту складав 389 мільйонів доларів. Дефіцит торгового балансу також покривався за рахунок фінансової підтримки США. [36].

В результаті такої економічної політики до 1957 року значну частину бюджету Південної Кореї заповнювали продажі товарів, отриманих в рамках американської допомоги, і уряд проводив значну емісію грошей. Очевидно, це не призвело до очікуваного економічного зростання.

Основна інфраструктура була відновлена, але в інших сферах кошти з США активно розкрадалися та використовувалися політичною елітою країни.

Після цього США переглянули свій підхід і скоротили фінансову допомогу, змушуючи Південну Корею змінити свою політику. Після приходу до влади в 1961 році генерала Пак Чон Хі, Південна Корея перейшла на експортоорієнтовану економічну політику. Поряд зі зниженням імпорتنих мит, бізнес, який досягав встановлених експортних квот, отримував підтримку у вигляді субсидованих кредитів та інших фінансових бонусів.

Під час періоду диктатури було використано абсолютно неринкові методи, такі як п'ятирічки, націоналізація банків та постановка державних завдань для великих бізнес-конгломератів. В той же час були зроблені й ліберальні кроки, наприклад, введення податкових канікул та спрощення процесу інвестування в країну.

Корейський досвід є прикладом безперервного процесу взаємодії між урядом і ринком. І.Й. Ванг зазначає, що взаємодія відбувалася не обов'язково в контексті конкуренції за ресурси, а радше в контексті взаємодоповнення для економічного розвитку [41].

Велике значення у забезпеченні економічного зростання Південної Кореї відіграла В'єтнамська війна через збільшення замовлень від США. Зокрема, сталеливарна, машинобудівна та інші галузі важкої промисловості виграли від офшорів закупівлі. У 1967 році доходи країни від військових контрактів склали \$185 млн, що становило приблизно 4% її річного ВВП [36].

Розвиток Південної Кореї також відбувався завдяки співпраці з Японією. Використання недорогої південнокорейської робочої сили та японського капіталу з передовими технологіями стали ключовими факторами економічного успіху. Це призвело до того, що понад 70% експорту Південної Кореї становили товари легкої промисловості, які були спільно вироблені в цій країні. Крім того, Японія стала значним зовнішнім інвестором в Південній Кореї.

В результаті протягом періоду з 1960 по 1980 роки, економіка Південної Кореї зазнала стійкого росту, з середнім річним темпом збільшення ВВП на рівні 8%. ВВП Південної Кореї був кілька разів вищим за ВВП Північної Кореї. Зокрема, в період з 1963 по 1969 роки середньорічний приріст ВВП досягав в цілому 35%. Цей розвиток створив фундамент, який відкрив шлях Південній Кореї до досягнення статусу однієї з провідних економік світу вже до 2000 року. (Додаток Б, Рис.1)

2.3 Ізраїльський досвід

В Ізраїлі, країні, яка стикнулася з численними конфліктами і воєнними загрозами, роль інвестиційного потенціалу для економіки Ізраїлю була дуже важливою. Інвестиції відіграють ключову роль у відновленні та зміцненні ізраїльської економіки після військових конфліктів. Вони є необхідним стимулом для відновлення підприємництва, розвитку інфраструктури та реалізації соціальних програм. Інвестиції допомагають забезпечити фінансову стійкість та економічний розвиток країни, сприяють створенню нових робочих місць та залученню іноземного капіталу.

У ході боротьби за незалежність під час воєнних конфліктів з країнами Арабської ліги, Ізраїль знаходився в пошуку додаткових ресурсів. Для досягнення цієї мети, країна звернулася до різних джерел, зокрема до Сполучених Штатів Америки, що надали фінансову підтримку у вигляді кредитів та грантів. Також Ізраїль випускав державні облігації, відомі як "Позика незалежності", які розміщувалися в інших країнах.

Починаючи з 1960-х років, Ізраїль отримував значну підтримку від Сполучених Штатів. Америка відіграла важливу роль у сприянні поліпшенню відносин між Ізраїлем та його арабськими сусідами, зокрема Йорданією, Ліваном та Єгиптом, а також у стримуванні ворожості з боку інших країн Близького Сходу.

Відносини з Ізраїлем мають велике значення в загальній зовнішній політиці уряду США на Близькому Сході, і Конгрес Сполучених Штатів також приділяє велику увагу підтримці та розвитку цих відносин.

Варто відзначити, що починаючи з 1987 року, Ізраїль, нарівні з Південною Кореєю, має статус головного союзника Сполучених Штатів поза НАТО. З 1948 року до сьогодні, Сполучені Штати надали Ізраїлю понад 150 мільярдів доларів двосторонньої допомоги та фінансування, зокрема для розвитку протиракетної оборони [10].

Ці дії забезпечили Ізраїлю необхідні фінансові ресурси для відновлення після воєн і зміцнення його економіки. Варто відзначити, що Ізраїль став першою і єдиною країною, якій Сполучені Штати Америки надали дозвіл на розміщення своїх державних облігацій для фінансування процесу повоєнного відновлення. Це свідчить про визнання й підтримку з боку міжнародної спільноти щодо необхідності і важливості розвитку Ізраїлю після військових конфліктів.

У вересні 1952 року, в рамках угоди про репарації між Ізраїлем та Західною Німеччиною, Ізраїль отримав від Західної Німеччини суму в 3 мільярди марок протягом наступних чотирнадцяти років. Додатково, 450 мільйонів марок було виплачено Всесвітньому єврейському конгресу. Ці виплати здійснювалися як компенсація спадкоємцям жертв, у яких не залишилося родичів, які залишилися у живих. Отримані кошти були вкладені в інфраструктурні проекти країни та мали велике значення для економічного розвитку нової держави [39].

Протягом періоду з 1953 по 1963 роки, репараційні кошти покрили близько третини інвестицій у електричну систему Ізраїлю, що сприяло

подвоєнню його потужностей, а також майже половину загальних інвестицій у Ізраїльські залізниці. Ці кошти було використано на придбання німецького рухомого складання, залізничних шляхів та сигнального обладнання. Репараційні кошти також спрямовувалися на розвиток водопостачання, буріння нафтових свердловин, гірничодобувне обладнання для видобутку міді в долині Тімна, а також важку техніку для сільського господарства та будівництва, таку як комбайни, трактори та вантажівки. Частка репараційних коштів була використана на закупівлю палива, а також суден для ізраїльського торгового флоту, включаючи пасажирські лайнери. До 1961 року, ці судна складали дві третини ізраїльського торгового флоту. Репараційні кошти також використовувались для розвитку порту. Загалом, репараційні виплати становили близько 15% ВВП Ізраїлю, і вони сприяли створенню 45 000 робочих місць протягом 12 років. Варто відзначити, що хоча ці кошти мали значний вплив, Банк Ізраїлю вказував, що країна отримала б фінансування із інших джерел, якби не отримала репараційні виплати [40].

В результаті за період з 1954 до 1964 року, економіка Ізраїлю показала стабільне зростання, з ВВП збільшився на 10%. Споживання на кожного жителя зросло на 221%, а безробіття було майже повністю ліквідовано. Найважливіше, що протягом цього періоду Ізраїль залучив значні інвестиції та заклав основи своєї промисловості. (Додаток В, Рис. 2)

РОЗДІЛ 3. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ТА ЙОГО РОЗВИТОК ПІСЛЯ ВІЙНИ

3.1 Сучасний стан та розгляд різних сценаріїв післявоєнної відбудови економіки України

Повномасштабне вторгнення росії супроводжувалося найбільшими економічними втратами для України з моменту її незалежності.

У зв'язку з такою надто складною ситуацією, виникає важлива потреба у ретельному аналізі сучасного стану економіки України та розгляді різних сценаріїв післявоєнної відбудови. Це є критичним завданням для визначення оптимальних шляхів відновлення та розвитку економіки країни, а також для привернення інвестицій та забезпечення стійкого економічного зростання.

Реальний ВВП України в 2022 році скоротився на 29,1%, що вказує на великі втрати у економіці. Ці дані були опубліковані Державною службою статистики України, яка надала розгорнуті показники ВВП за зазначений період.

У 2022 році Україна стикнулася з найглибшим щорічним спадом економіки у своїй історії. Головною причиною цього скорочення ВВП стала повномасштабна війна, яку розпочала росія 24 лютого 2022 року, та всі супутні наслідки, що з нею пов'язані. Серед цих наслідків можна зазначити окупацію певних територій, руйнування інфраструктури та промислових об'єктів, блокаду чорноморських портів і порушення логістичних зв'язків, а також значну міграцію населення. Комбінація цих факторів призвела до раптового зниження споживчого попиту, інвестиційної активності, експорту та виробництва сільськогосподарських культур [20].

1994 рік увійшов до історії української економіки як один з найгірших, враховуючи універсальний показник - ВВП. У цей період спостерігався спад економіки, зі зменшенням ВВП на 22,9%, а рівень інфляції досяг 401%.

За оцінками Міністерства економіки, у 2022 році ВВП України зазнав скорочення на 29,1%, що свідчить про значний спад економіки. Проте, варто відзначити, що рівень інфляції залишився помірним і не перевищив 30%.

З погляду статистики, це можна вважати відносно задовільним результатом, зважаючи на розмір агресії, руйнувань та шкоди, спричинених росією. Ці обставини створювали підстави для найпесимістичніших прогнозів щодо скорочення ВВП на понад 50% і навіть більше [34].

На листопад 2022 року загальна сума прямих задокументованих збитків українській житловій та нежитловій нерухомості та іншій інфраструктурі становить \$135.9 млрд за вартістю заміщення. Порівняно з останнім звітом від вересня 2022 року, найбільші збитки спричинено енергетичній інфраструктурі, промисловості, а також державним та приватним підприємствам. Збитки промисловим підприємствам зросли на \$3 млрд і складають \$13 млрд, що становить третю за величиною статтю збитків в інфраструктурі. Збитки енергетичної інфраструктури збільшилися до \$6.8 млрд. Однак, важливо зазначити, що прогнозується, що загальний розмір збитків може бути ще більшим, оскільки наразі відсутня повна інформація як про стан українських підприємств, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях, так і про збитки, завдані енергетичній інфраструктурі України. За даними на листопад 2022 року, збитки, заподіяні житловому фонду, зросли на \$2 млрд, досягнувши рівня \$52.5 млрд. Відсоток житлового фонду у загальному обсязі збитків складає 38.6%. Кількість зруйнованих та пошкоджених приватних та багатоквартирних будинків збільшилася на 8 тисяч до 143.8 тисяч. З них 126.7 тисяч - приватні будинки, 16.8 тисяч - багатоквартирні будинки, а близько 0.3 тисяч - гуртожитки. Серед регіонів, що найбільше постраждали від руйнувань житлового фонду, визначаються Донецька, Київська, Луганська, Чернігівська та Харківська області. У Донецькій області було зруйновано 78.7 тисяч будинків, загальна вартість збитків складає 14.3 мільярда доларів США. На Київщині збитки від руйнувань та пошкоджень оцінюються у 22.8 тисячі житлових будинків на суму 8.2 мільярда доларів США. У столиці, протягом періоду

війни, було зруйновано та пошкоджено 348 житлових будинків, більшість з яких багатоквартирні, загальна вартість збитків становить 0.9 мільярда доларів США.

В результаті воєнних дій, кількість пошкоджених та зруйнованих інфраструктурних об'єктів продовжує збільшуватися. Сума збитків, завданих інфраструктурі, піднялася до рівня 35.6 мільярда доларів США, що становить 26.2% загального обсягу збитків. З цієї суми, 26.6 мільярда доларів США припадають на пряме руйнування доріг, а ще 4.4 мільярда доларів США - на збитки, понесені Укрзалізницею внаслідок війни. Також зросли збитки, спричинені воєнними діями, у сферах освіти, здоров'я, культури, туризму та спорту. Витрати на відновлення освітніх закладів складають 8.2 мільярда доларів США, на охорону здоров'я - 1.7 мільярда доларів США, а на культуру, туризм та спорт - 2.1 мільярда доларів США.

Станом на листопад 2022 року з початку війни росії проти України пошкоджено, зруйновано або захоплено щонайменше 84 200 одиниць сільгосптехніки, 153 заклади соціальної сфери, 2692 заклади освіти, 305 АЗС, 27 торгових центрів, 14 400 комунального транспорту, 194 800 автомобілів, 330 лікарень, 880 об'єктів культури, 94 релігійних будівель, 157 туристичних закладів, 595 адмінбудівель [37]. (Додаток Г, Рис.3)

Але український народ показав вражаючу здатність адаптуватися до викликів, які супроводжують складні умови війни. Багато підприємств продовжують працювати навіть у цей широкомасштабний конфлікт, хоча можливо на зменшених потужностях. Аграрії здійснили чергову посівну, а енергетики роблять неможливе, щоб забезпечити стійкість енергосистеми. ІТ-сектор відзначається стабільною роботою, торгівля та сектор послуг швидко адаптувалися до умов постійних обстрілів і повітряних тривог. Хоча російський енергетичний терор наприкінці року завдав додаткових збитків українській економіці, вона не зупинилася.

НБУ прогнозує, що в 2024-2025 роках реальний ВВП України буде зростати на 4-6% щороку. Цей ріст сприятимуть поступове зростання

внутрішнього попиту, зокрема через повернення українців з-за кордону, відновлення підприємств на деокупованих територіях, повноцінне функціонування чорноморських портів та збільшення врожаїв. Швидкий прогрес у євроінтеграції та проєкти з відновлення України, які наразі НБУ не враховує у своїх прогнозах, можуть значно прискорити процес післявоєнного відновлення України. Для забезпечення стабільного обмінного курсу гривні, НБУ протягом минулого року активно втручався на валютному ринку, продаючи значні обсяги валюти. Це сприяло балансуванню ринку в умовах зменшення експортних доходів і зростання попиту на імпорту, а також допомагало стримувати зростання цін. НБУ здійснював ці інтервенції, використовуючи накопичені резерви з минулих років та фінансову допомогу міжнародних партнерів, які надали Україні понад 32 млрд доларів США у 2022 році. Разом з іншими заходами, такі як інтервенції на валютному ринку, НБУ сподівається стримувати інфляцію і цього року. НБУ передбачає, що цього року темпи інфляції сповільняться і складуть менше ніж 19%. Крім заходів, які приймає НБУ, на цей процес вплине також зниження світової інфляції, зокрема стабілізація цін на енергоносії. Попит споживачів також буде помірним, оскільки українці під час війни переглянули свої витрати та звертають увагу на придбання необхідних товарів і послуг. Це деякою мірою змушуватиме підприємства утримуватися від підвищення цін. У наступні роки, разом із зменшенням загроз безпеці та початком відновлення України, інфляційні темпи знизяться ще більше - до 10,4% у 2024 році і 6,7% у 2025 році [21].

3.2 Використання досвіду післявоєнної відбудови інших країн стосовно України

Україна може взяти на увагу деякі важливі аспекти інвестиційного досвіду післявоєнної відбудови європейських країн після Другої світової війни для відновлення своєї економіки. Ось кілька прикладів:

- Залучення іноземних інвестицій: Європейські країни після війни активно привертати іноземні інвестиції для фінансування відновлення економіки.

Україна може працювати над покращенням інвестиційного клімату, створювати сприятливі умови для іноземних інвесторів, надавати податкові пільги та заохочення для стимулювання приватних інвестицій.

- Розвиток інфраструктури: Інвестиції в інфраструктуру були ключовим елементом післявоєнної відбудови в Європі. Україна може привертати інвестиції для відновлення та розвитку своєї транспортної, енергетичної, комунікаційної та іншої інфраструктури. Це сприятиме поліпшенню зв'язків в регіоні, підвищенню ефективності бізнесу та привабливості для інвесторів.
- Реформи бізнес-середовища: Успішна післявоєнна відбудова включала впровадження реформ для покращення бізнес-середовища. Україна може проводити структурні реформи, спрямовані на спрощення бюрократичних процедур, забезпечення захисту прав власності, боротьбу з корупцією та створення рівних умов для бізнесу.
- Розвиток людського капіталу: Інвестиції в освіту, навчання та підвищення кваліфікації населення є важливим аспектом післявоєнної відбудови. Україна може сприяти розвитку свого людського потенціалу шляхом залучення інвестицій у систему освіти, науково-дослідницькі проекти та підтримку розвитку професійних навичок населення.
- Регіональна співпраця: Європейські країни після війни активно співпрацювали на регіональному рівні для спільної відбудови та розвитку. Україна може шукати можливості для спільних проектів та ініціатив з іншими країнами регіону, спільне використання ресурсів та обмін знаннями, що сприятиме швидкій відбудові та стабільному розвитку.

Щодо Північної Кореї, то є деякі відмінності між Україною і Північною Кореєю, а саме:

- Індустріалізація: Південна Корея починала з нульового рівня індустріалізації і досягла великих успіхів. Україна натомість пройшла через процес деіндустріалізації, знижуючи частку промисловості в ВВП

втричі протягом 30 років. Війна подальше поглиблює цей процес. Втім, розпочати індустріалізацію з нуля складніше, ніж відновити промисловість після деіндустріалізації.

- Природні умови: У Південній Кореї три чверті її території не придатні для сільського господарства, в той час як в Україні ми маємо один з найвищих рівнів використання землі під сільськогосподарські цілі. Це створює природні умови для значного обсягу аграрного експорту з України.
- Соціальні витрати: Українська держава витрачає більше 10% свого ВВП на утримання непрацездатного населення. У той час, як у 1960-х роках у Кореї не існувала державна пенсійна система, а соціальні видатки становили менше 1% ВВП. Це обмежує можливості України з економічного заощадження та інвестування.
- Відтік капіталу: Україна стикається з серйозною проблемою незаконного виведення капіталу за кордон, яка не була характерною для Південної Кореї. Річні втрати інвестиційного ресурсу через незаконний витік капіталу оцінюються мільярдами доларів.
- Відтік робочої сили: Південна Корея перебувала в напружених відносинах зі своїми сусідами - Північною Кореєю, Китаєм та Японією, що ускладнювало вільне переміщення населення в інші країни. В Україні ж існують відкриті кордони з країнами Європи, що дає можливість мільйонам людей вільно перетинати кордон (після скасування військового стану і відкриття кордонів для чоловіків), хоча вони формально не мають права на роботу. Це призводить до нестачі робочої сили в Україні і підвищення заробітної плати.

Україна може взяти на увагу деякі важливі аспекти інвестиційного досвіду післявоєнної відбудови Південної Кореї для відновлення своєї економіки. Ось кілька прикладів:

- Стратегія державного контролю: Північна Корея реалізувала стратегію державного контролю над економікою, що орієнтована на

індустріалізацію та розвиток важких промислових галузей. Україна може розглядати можливість використання стратегії державного контролю для стимулювання розвитку стратегічних галузей та сприяння індустріалізації.

- Пріоритети інфраструктурного розвитку: Північна Корея активно інвестувала у великомасштабні проєкти з розвитку інфраструктури, зокрема транспортної системи та енергетики. Україна може взяти на увагу важливість розвитку інфраструктури як передумову для привертання іноземних інвестицій, поліпшення торговельних зв'язків та забезпечення стійкого розвитку.
- Приватний сектор та залучення іноземних інвестицій: В останні роки Північна Корея зосередила увагу на розвитку приватного сектору та залученні іноземних інвестицій. Україна може вивчити практики, які застосовує Північна Корея, для підтримки та розвитку свого приватного сектору, створення сприятливих умов для бізнесу та привертання іноземних інвестицій.
- Розвиток військової промисловості, які допомогли у 1967 році на фоні війни у В'єтнамі отримати доходи від військових контрактів з США на \$185 млн, що становило приблизно 4% її річного ВВП.

Щодо досвіду Ізраїлю, то Україна і Ізраїль мають багато чого спільного. Україна знаходиться у складній ситуації, змушена боротися з терористичною державою, яка не визнає норм закону та правил. Народ України розсіяний по всьому світу та багато разів переживав воєнні конфлікти протягом своєї історії. Сусідній фанатичний сусід хоче знищити Україну. Проте, наша країна може взяти приклад з Ізраїлю та його досвіду. Ми маємо освічений народ, який здобуває військовий досвід. Україна також розвиває партнерство з США, а в оборонному секторі переважає державна власність. Досвід Ізраїлю може надати нам цінні вказівки для подальшого розвитку та просування вперед.

Для цього Україні потрібно взяти лиш найкраще з досвіду Ізраїлю, а саме:

- Розвиток інноваційного сектору: Ізраїль став відомим своїм інноваційним сектором та високим рівнем наукових досліджень. Країна активно інвестує в науково-дослідну діяльність, розробку нових технологій та створення стартапів. Україна може зосередитися на розвитку свого інноваційного потенціалу шляхом підтримки наукових досліджень, сприяння створенню технологічних класів та привертання інвестицій в інноваційні проєкти.
- Роль держави в інвестиційному розвитку: Ізраїль має успішний досвід у використанні державної політики та заходів підтримки для стимулювання інвестиційного розвитку. Це включає створення сприятливих умов для бізнесу, зниження податкового тягаря для інвесторів, спрощення процедур реєстрації та залучення зарубіжних інвестиційних фондів. Україна може вивчити цей досвід та впровадити ефективні механізми підтримки інвестиційного розвитку.
- Залучення іноземних інвестицій: Ізраїль активно залучав іноземні інвестиції в свою економіку. Країна створила сприятливу інвестиційну клімату, встановила спеціальні програми та стимули для іноземних інвесторів. Україна може взяти на увагу ці практики та розробити ефективну стратегію залучення іноземних інвестицій для післявоєнної відбудови своєї економіки.
- Розвиток людського капіталу: Ізраїль вкладав у розвиток освіти та кваліфікації свого населення. Країна має високий рівень освіти і наукових досягнень, що сприяє інноваційному розвитку та конкурентоспроможності економіки. Україна може вдосконалити систему освіти, забезпечити доступ до якісної освіти та підвищити рівень кваліфікації робочої сили.
- Сприяння експорту: Ізраїль успішно розвиває свої експортні можливості, особливо у високотехнологічних галузях. Країна активно працює над встановленням торгових зв'язків з різними країнами та стимулює експортну діяльність. Україна може навчитися використовувати свої

конкурентні переваги та розширювати свій експортний потенціал для залучення іноземних валютних коштів та розвитку своєї економіки.

- Розвиток ВПК. Ізраїль є одним із країн лідерів за експортом військової продукції. Маючи військовий досвід і застосування різних видів озброєння, Україна також може розвивати своє власне ВПК не тільки для самозахисту, а й для експорту.

3.3 Ризики для інвестиційного потенціалу післявоєнної відбудови економіки та рекомендації щодо ефективного відновлення економіки України в післявоєнний період

Ризики для інвестиційного потенціалу післявоєнної відбудови економіки України можуть включати наступні аспекти:

- Геополітичні ризики: Війна може продовжуватися протягом багатьох років або недостатньо стабілізується, що призводить до невизначеності та небезпеки для інвесторів, оскільки воєнний конфлікт і нестабільність можуть негативно вплинути на бізнес-середовище та економічну стабільність.
- Економічні ризики: Післявоєнний період часто супроводжується економічною нестабільністю, зниженням ВВП, зростанням безробіття та фінансовими труднощами, що може створити складнощі для інвестицій та розвитку. Високий рівень корупції також не сприятиме інвестиціям в Україну. Корупція може створювати невизначеність і небезпеку для бізнесу, підірвати правову державу та порушити прозорість угод та транзакцій.
- Інфраструктурні ризики: Війна вже спричинила значних пошкоджень інфраструктури, включаючи дороги, мости, енергетичні системи та комунікаційні мережі. На даний момент невідомо, скільки ще об'єктів інфраструктури буде знищено росією. Відновлення інфраструктури вимагатиме значних інвестицій та зусиль.

- Політичні ризики: Зміни в політичній ситуації та невпевненість щодо стабільності політичних процесів можуть вплинути на інвестиційну клімат та сприйняття ризику інвесторами. Коли політична ситуація нестабільна, існує ризик змін у законодавстві, політиці та регуляторних рамках, що можуть негативно вплинути на бізнесове середовище. Політичні кризи, конфлікти та зміни у владі можуть призвести до змін у податковій політиці, правових нормах, торговельних угодах та інших регуляторних механізмах, що можуть вразити інвесторів і підприємства. Невизначеність політичної ситуації також може призвести до зростання ризику. Інвестори не люблять невизначеність, оскільки це ускладнює прогнозування та прийняття рішень. Невизначеність політичних процесів може створити ситуацію, коли інвестори відкладають рішення про вкладання коштів або навіть відмовляються від інвестицій зовсім.

Рекомендації для ефективного відновлення економіки України в післявоєнний період:

- Забезпечення політичної та соціальної стабільності: Створення сприятливого політичного середовища та забезпечення соціальної стабільності є ключовими факторами для привабливості інвестицій. Вступ України в НАТО допоможе отримати цю стабільність, не переживаючи за ймовірне повторне повномасштабне вторгнення росії.
- Привернення іноземних інвестицій: Створення сприятливих умов для іноземних інвесторів, таких як інвестиційні пільги, спрощення бізнес-процедур.
- Розвиток інфраструктури: Інвестиції в відновлення та розвиток інфраструктури, включаючи транспортну мережу, енергетику, комунікації та інші сектори, є важливим кроком для підтримки економічного зростання та привабливості для бізнесу.
- Стимулювання підприємництва: Політика, спрямована на спрощення бізнес-процедур, зниження адміністративних бар'єрів, підтримку малого

та середнього підприємництва та розвиток інноваційних галузей, сприятиме росту приватного сектору та створенню нових робочих місць.

- Розвиток людського капіталу: Інвестиції в освіту, навчання та розвиток робочої сили є важливими для підвищення продуктивності праці та забезпечення висококваліфікованих кадрів для розвитку економіки.
- Розбудова ефективних інституцій: Зміцнення правової системи, боротьба з корупцією, створення прозорих та ефективних інституцій є важливими факторами для підтримки інвестиційного клімату та довіри бізнесу.
- Партнерство з міжнародними організаціями та державами: Співпраця з міжнародними партнерами, такими як міжнародні фінансові установи та донорські організації, може забезпечити необхідну фінансову та технічну підтримку для відновлення економіки.
- Диверсифікація економіки: Спрямовання зусиль на розвиток різноманітних галузей економіки, таких як сільське господарство, промисловість, туризм, ІТ-сектор, є важливим для зменшення залежності від одного ресурсу або галузі, а також для стимулювання стійкого економічного зростання.
- Залучення інвестиційних партнерів та фахових консультантів: Використання експертного досвіду та підтримка з боку іноземних інвесторів та консультантів може сприяти ефективному відновленню економіки, передачі технологій та розвитку міжнародних партнерств.
- Забезпечення соціальної захищеності: Важливо забезпечити соціальний захист населення, підтримку вразливих груп, включаючи ветеранів, переселенців та постраждалих від війни, що сприятиме стабільності та суспільній гармонії.
- Поступовий підхід та планування на довгострокову перспективу: Відновлення економіки після війни є складним та тривалим процесом. Важливо мати довгострокову стратегію та поступово здійснювати реформи, щоб забезпечити сталість та стійкість економічного відновлення.

ВИСНОВКИ

Інвестиційний потенціал країни є важливим фактором для її економічного розвитку, оскільки він визначає можливості та резерви для залучення інвестицій, розвитку підприємництва та підтримки інноваційних проєктів. Оцінка потенціалу включає аналіз фінансових ресурсів, людського капіталу, технологій та природних ресурсів. Фінансові ресурси та доступ до фінансових ринків є ключовим чинником для розвитку проєктів. Людський капітал сприяє інноваціям та впровадженню нових технологій. Технологічний потенціал та природні ресурси також впливають на інвестиційний потенціал. Крім того, політична стабільність, правова система, податкова політика, ринковий доступ, інфраструктура, рівень корупції та інші фактори також важливі.

Фактори, такі як інфраструктура, природні ресурси, законодавство та власність, створюють привабливі умови для інвесторів. Ефективна фінансово-банківська система забезпечує доступ до кредитних ресурсів. Кваліфікована робоча сила та високий рівень освіти сприяють інноваційному росту. Принципи стабільності, прозорості, ефективності, соціальної відповідальності, гнучкості та партнерства сприяють розвитку сприятливого інвестиційного клімату. Інвестиції відіграють ключову роль у відновленні економіки, створенні робочих місць та підвищенні життєвого рівня. Вони сприяють інноваціям, технологічному розвитку та сталому розвитку економіки. Інвестиції також зміцнюють міжнародні економічні зв'язки та співпрацю між країнами.

Роль інвестицій у повоєнному відновленні економіки країни є надзвичайно важливою. Інвестиції забезпечують капітал для відновлення постраждалих галузей, створюють робочі місця та підвищують життєвий рівень населення. Інвестиції також сприяють розвитку інновацій та технологій, забезпечують сталий розвиток та міжнародну співпрацю. Вони стимулюють економічне відновлення, підвищують конкурентоспроможність країни та створюють нові можливості для розвитку бізнесу.

Роль інвестиційного потенціалу у післявоєнній відбудові європейських країн була надзвичайно важливою. План Маршалла, запроваджений у 1948 році, забезпечив значні фінансові інвестиції від США для відновлення економіки. Ці інвестиції сприяли відновленню інфраструктури, промисловості, сільського господарства та транспортної системи. Кошти були використані для закупівлі товарів зі США, що зміцнило торговельні відносини між країнами. План Маршалла також мав політичні аспекти, зокрема, сприяв інтеграції країн Європи та налагодженню співробітництва. Відновлення економічного потенціалу країн-одержувачів було успішним, зростання економік досягло 30% порівняно з передвоєнним періодом. Інвестиції зі сторони США відіграли ключову роль у цьому процесі.

Після Корейської війни, Південна Корея зазнала великих збитків і знаходилась у складному становищі. Після війни, країна була зруйнована, її промисловість була практично знищена, а економіка залежала від сільського господарства. Спочатку, економічна допомога від США не привела до очікуваного зростання. Проте, з 1960-х років Південна Корея змінила свою політику на експортоорієнтовану, що сприяло її економічному розвитку. Співпраця з Японією також відіграла важливу роль у цьому успіху. Протягом періоду з 1960 по 1980 роки, економіка Південної Кореї почала стійко зростати.

В Ізраїлі інвестиції грали ключову роль у відновленні та зміцненні економіки після військових конфліктів. Їх використовували для відновлення підприємництва, інфраструктури та соціальних програм, а також для забезпечення фінансової стійкості та економічного розвитку. Ізраїль залучав інвестиції від різних джерел, включаючи Сполучені Штати, які надавали фінансову підтримку через кредити, гранти та розміщення державних облігацій. Сполучені Штати відіграли важливу роль у поліпшенні відносин Ізраїлю з арабськими сусідами та надали йому значну двосторонню допомогу та фінансування. Угода про репарації з Західною Німеччиною також відіграла велику роль у розвитку інфраструктури та економіки Ізраїлю. Репараційні кошти були використані на різні проєкти, включаючи електричну систему,

залізниці, водопостачання та гірничодобувну промисловість. Ці інвестиції допомогли забезпечити стабільне зростання ВВП, збільшення споживання та зменшення безробіття.

Російське вторгнення в Україну спричинило найбільші економічні втрати для країни з моменту її незалежності. Реальний ВВП скоротився на 29,1% у 2022 році. Наслідки війни, такі як окупація територій, руйнування інфраструктури та блокада портів, мають серйозний вплив на економіку. Збитки досягли \$135.9 млрд у листопаді 2022 року. Однак, український народ вражаючи адаптується до викликів війни, а певні галузі, такі як сільське господарство, енергетика, IT-сектор, торгівля і сектор послуг, стабільні. НБУ прогнозує ріст ВВП на 4-6% щороку в 2024-2025 роках, спираючись на зростання внутрішнього попиту, відновлення підприємств та розвиток інфраструктури.

Україна може перейняти досвід європейських країн, які успішно відновлювали свою економіку після Другої світової війни. Важливі аспекти включають: залучення іноземних інвестицій; розвиток інфраструктури; реформи бізнес-середовища; розвиток людського капіталу; регіональна співпраця.

Україна може взяти на увагу деякі важливі аспекти інвестиційного досвіду Південної Кореї, а саме: стратегію державного контролю стратегічних галузей; пріоритети інфраструктурного розвитку; розвиток приватного сектору та залучення іноземних інвестицій.

Україна може врахувати досвід Ізраїлю, а саме: розвиток інноваційного сектору; державні заходи підтримки і стимулювання інвестиційного розвитку; залучення іноземних інвестицій; розвиток людського капіталу.

Ризики післявоєнної відбудови економіки України включають геополітичні, економічні, інфраструктурні та політичні аспекти. Геополітичні ризики пов'язані з тривалістю війни і невизначеністю, що може негативно вплинути на бізнес-середовище та економічну стабільність. Економічні ризики полягають у нестабільності, зниженні ВВП, безробітті та корупції, які

ускладнюють інвестиції. Інфраструктурні ризики пов'язані з пошкодженням інфраструктури внаслідок війни, вимагають значних інвестицій. Політичні ризики включають зміни в політичній ситуації та невпевненість, що може вплинути на інвестиційний клімат та розвиток.

Рекомендації для ефективного відновлення економіки України в післявоєнний період включають: забезпечення політичної та соціальної стабільності; повернення іноземних інвестицій; розвиток інфраструктури; стимулювання підприємництва; розвиток людського капіталу; розбудову ефективних інституцій; партнерство з міжнародними організаціями та державами; диверсифікацію економіки; залучення інвестиційних партнерів та фахових консультантів; забезпечення соціальної захищеності; поступовий підхід та планування на довгострокову перспективу.

Ці заходи сприятимуть відновленню економіки, залученню інвестицій, створенню нових робочих місць та забезпеченню стабільного розвитку країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. База даних World Bank. World Development Indicators. URL: <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>
2. Белолипецкий В.Г. Финансовый менеджмент, 2006. 233 с
3. Бережна І. Ю. Теоретико-економічні підходи до обґрунтування змісту інвестиційного потенціалу // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. 2010. Вип. 6. С.253-258.
4. Бланк І. П. Інвестиційний менеджмент. Київ: Ніка-Центр, Ельга-Е, 2001. 448 с.
5. Бондаровська О. Оптимізація інвестиційного забезпечення інновацій // Банківська справа. 2019. № 4. С.34-37
6. Бочаров В. В. Финансово-кредитные методы регулирования рынка инвестиций. Москва : Финансы и статистика, 1993. 144 с.
7. Ворсовський О.Л. Теоретико-методичні основи інвестиційного потенціалу підприємств // Інвестиції: практика та досвід. 2007. № 15. С. 8–11
8. Гавришків І. Р. Сучасні проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну // Сталий розвиток економіки. 2013. № 1. С. 221І—224.
9. Гриньова В.М. Інвестування: підручник. Київ : Знання, 2008. 534 с.
10. Еш Т. П'ять головних питань про війну та майбутнє України. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/putin-vplutavsya-v-biynyu-chim-zakinchitsya-viyna-v-ukrajini-prognoz-ostanni-novini-50228793.html>
11. Железняк Я. 5 історій економічного успіху після війни: світовий досвід для України. URL: https://lb.ua/economics/2022/04/13/513199_5_istoriy_ekonomichnogo_uspihu_pi_slya.html
12. Жолудь О. Південна Корея: справжні причини грандіозного зростання. URL: <https://voxukraine.org/pivdenna-koreya-spravzhni-prichini-grandioznogo-zrostannya>.

13. Заїка С. О. Інвестиційний потенціал підприємства та варіанти його формування // Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки. 2015. Вип.13.Ч.1. С. 84-86. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_13/19.pdf
14. Киреев С. І. Економічний потенціал // Енциклопедія Сучасної України / за ред.: І. М. Дзюби, А. І. Жуковського, М. Г. Железняка. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. URL: <https://esu.com.ua/article-18794>
15. Комаров Е. 75 лет плану Маршалла. Почему это важно в украинском контексте? URL: <https://www.golosameriki.com/a/marshall-lan-for-ukraine/6519187.html>
16. Кучерук Г. Ю. Економічне обґрунтування комплексної оцінки інвестиційного потенціалу авіапідприємства // Економіка. Фінанси. Право. 2008. № 5. С. 6—7.
17. Литюга Ю. В. Розвиток інвестиційного потенціалу підприємства. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/20328/1/72-354-358.pdf>
18. Луців Б. Л. Інвестиційний потенціал банківської системи України // Фінанси України. 2009. № 9. С. 67—77.
19. Матвеев В.В. Маркетинг регіонів: інвестиційні аспекти. Київ: Наукова думка, 2005. 126 с.
20. Національний банк України: Коментар Національного банку щодо зміни реального ВВП у 2022 році від 14 квітня 2023 р. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/komentar-natsionalnogo-banku-schodo-zmini-realnogo-vvp-u-2022-rotsi>
21. Національний банк України: Просто про економіку (на основі матеріалів Інфляційного звіту за січень 2023 року) від 6 березня 2023. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/prosto-pro-ekonomiku-na-osnovi-materialiv-inflyatsiynogo-zvitu-za-sichen-2023-roku>
22. Нечитайло У. П. Інвестиційний потенціал та економічний клімат: особливості формування та співвідношення // Науковий вісник

- Ужгородського університету. Серія "Економіка". Ужгород, 2011. № 2. С. 97— 103.
23. Ожегов С.И. Толковый словарь русского языка: Азбуковник, 1999. 944 с.
 24. Панчишин С. М. Макроекономіка: Навчальний посібник. Київ : Либідь, 2002. 137 с.
 25. Пересада А.А. Основы инвестиционной деятельности. Киев: Либра, 1996. 365 с.
 26. Про внесення змін до Закону України “Про інвестиційну діяльність” (щодо державних інвестиційних проєктів): Закон України 1981 VIII. URL: <http://news.finance.ua/ua/news/-/399948>
 27. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
 28. Самуэльсон П. Экономика. Вводный курс: Прогресс, 1984. 533 с.
 29. Сілюкова С.О. Розвиток інвестиційного потенціалу регіону як об'єкт державного регулювання //Публічне управління: теорія та практика: зб. наук. пр. Асоціації докторів наук з державного управління. Харків, 2013. Січень. Вип. 1 (13). С.180- 184.
 30. Тумусов Ф. С. Стратегия формирования и реализации инвестиционного потенциала региона: монография. Москва: РАГС, 1995. 270 с.
 31. Шамота Г. М. Особливості інвестиційного потенціалу України на сучасному етапі розвитку економіки // Ефективна економіка. 2015. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4499>
 32. Шевередіна О.В. Розвиток інвестиційного потенціалу України: правовий аспект // Право і суспільство: господарське право і господарський процес. Київ, 2014. С. 35- 41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2014_1.2_20
 33. Щукін Б. М. Інвестування: Курс лекцій. Київ : МАУП, 2004. 322 с.
 34. Юлія Свириденко: Українська економіка пережила найважчий рік за часи Незалежності: як ми вистояли та що далі від 30 грудня 2022 року. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/12/30/695585/>

- 35.Юрків Ю. Від руїн до світового лідерства в економіці. URL:
<https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/27/688588/>
- 36.Kim K.S. The Economic Impact of the Vietnam War in Southeast and East Asia—with special reference to Balance-of-Payments Effects// Asian Forum, 1970. P. 22-31.
- 37.KSE: На листопад 2022 року загальна сума збитків, завдана інфраструктурі України, складає майже \$136 млрд від 15 грудня 2022 року. URL:
https://kse.ua/ua/about-the-school/news/na-listopad-2022-roku-zagalna-suma-zbitkiv-zavdana-infrastrukturii-ukrayini-skladaye-mayzhe-136-mlrd/?fbclid=IwAR21X-ebeUaD-8jEk_GHnV25GnTLJqK2imxevs-bEp02E3Sp86b8eswmHxQ
- 38.Naseer Y. Rags to riches: South Korea's economic miracle. URL:
<https://medium.datadriveninvestor.com/rags-to-riches-south-koreas-economic-miracle-fc8ebd1695a7>
- 39.Reparations Agreement between Israel and the Federal Republic of Germany. URL:
https://en.wikipedia.org/wiki/Reparations_Agreement_between_Israel_and_the_Federal_Republic_of_Germany
- 40.Segev T. The Seventh Million: The Israelis and the Holocaust. New York, 2000. 341 p.
- 41.Whang I.J. The Role of Government in Economic Development: The Korean Experience // Asian Development Review. 1987. January. P. 71-88.
- 42.World Bank: Israel Gross Domestic Product. from 8 april 2020. URL:
https://www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bncppjof8f9_&met_y=ny_gdp_mktp_cd&idim=country:ISR&dl=en&hl=en&q=gdp+israel#!ctype=l&strail=false&bcs=d&nselm=h&met_y=ny_gdp_mktp_cd&scale_y=lin&ind_y=false&rdim=region&idim=country:ISR&ifdim=region&tstart=-308260800000&tend=827812800000&hl=en_US&dl=en
- 43.World Economic Forum: Do we need a new Marshall Plan to rebuild Europe after COVID-19? from 9 april 2020. URL:

<https://www.weforum.org/agenda/2020/04/marshall-plan-spain-europe-coronavirus/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця 1

Економічна допомога США в рамках Програми відновлення Європи (3 квітня 1948 р. – 30 червня 1952 р.) (Загальна сума в мільйонах доларів США)

United Kingdom	3,189.8
France	2,713.6
Italy	1,508.8
Germany (West)	1,390.6
The Netherlands	1,083.5
Greece	706.7
Austria	677.8
Belgium/Luxembourg	559.3
Denmark	273.0
Norway	255.3
Turkey	225.1
Ireland	147.5
Sweden	107.3
Portugal	51.2
Iceland	29.3

Джерело: [43].

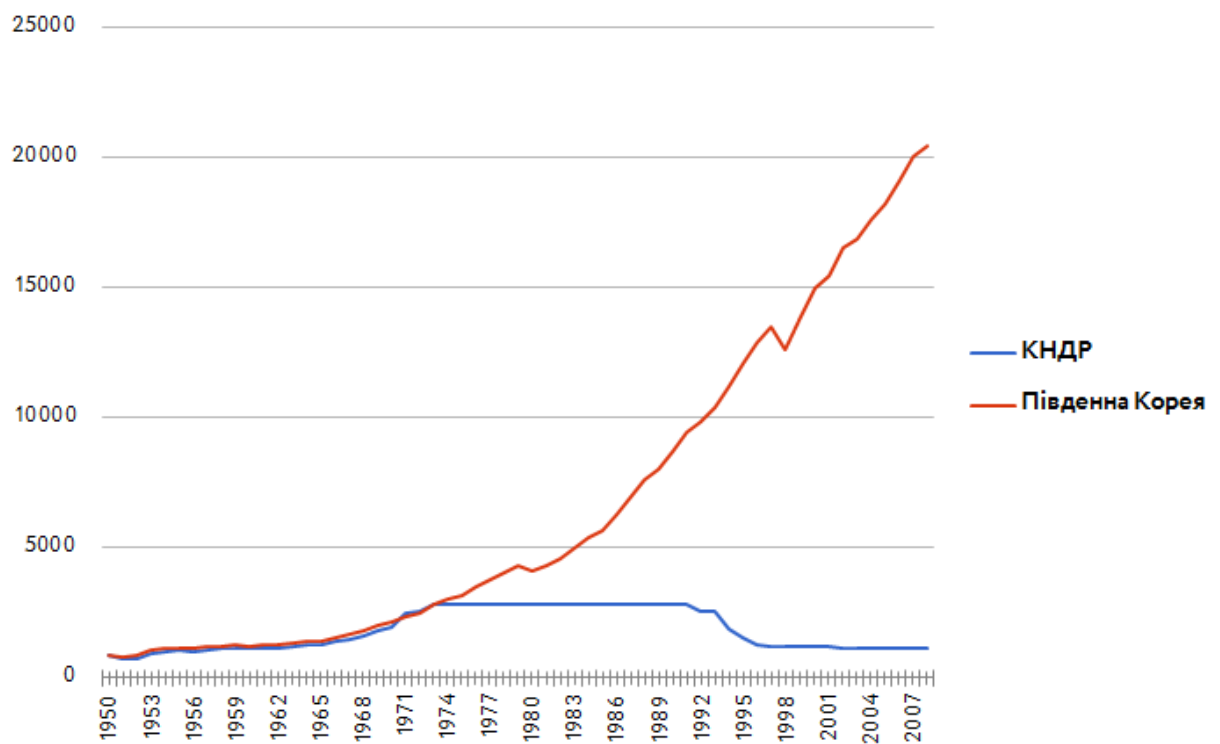

Рис. 1. ВВП на душу населення у Північній та Південній Кореї, 1950-2008 [12].

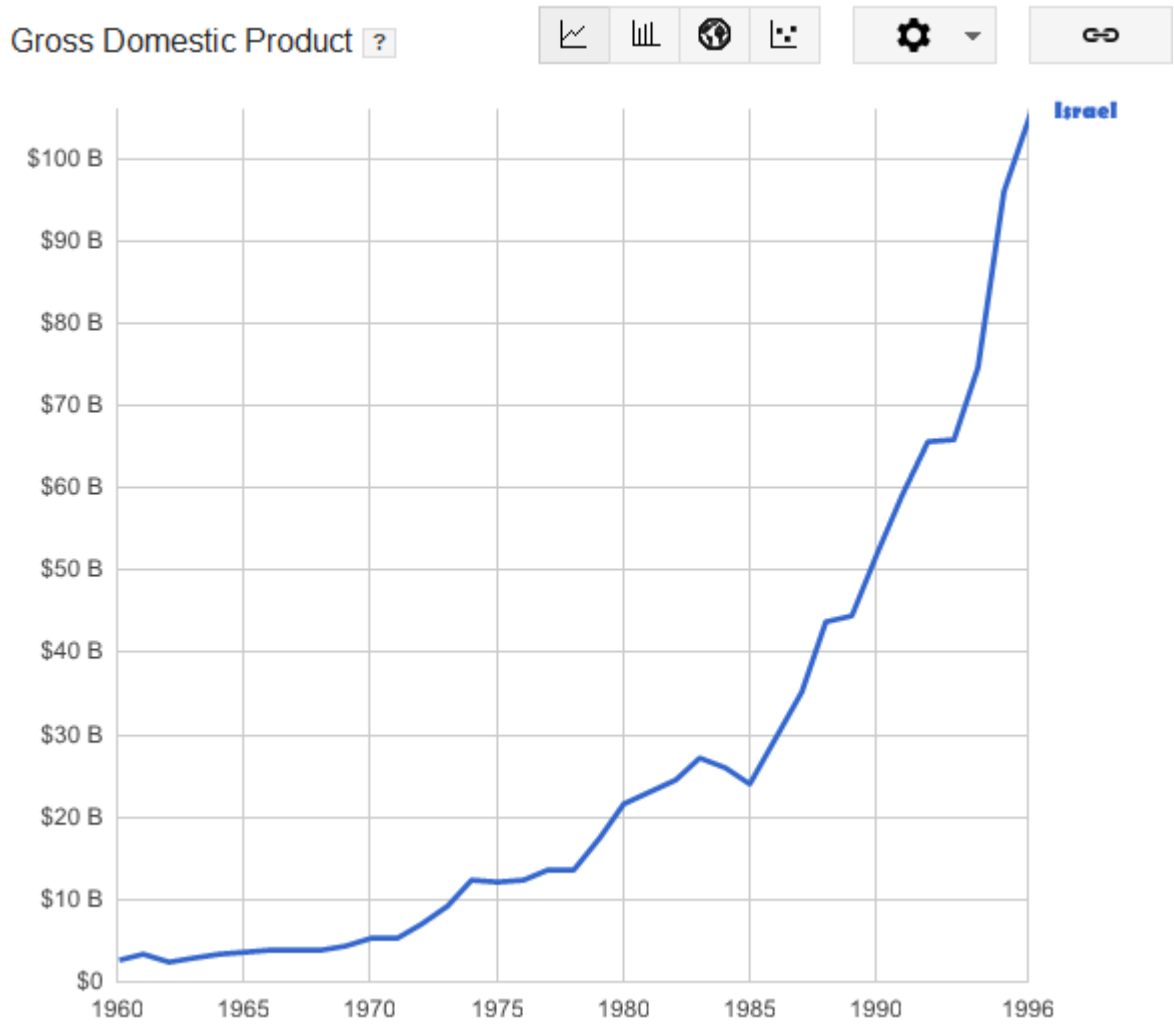

Рис 2. ВВП Ізраїлю [42].

Загальна оцінка збитків інфраструктури за галузями у грошовому вимірі, станом на листопад 2022 року		
	Тип майна	Оцінка збитків, \$ млрд
	Житлові будівлі	52,5
	Інфраструктура	35,6
	Активи підприємств, промисловість	13,0
	АПК та земельні ресурси	6,6
	Соціальна сфера	0,2
	Транспорт	2,9
	Освіта	8,2
	Торгівля	2,4
	Енергетика*	6,8
	Охорона здоров'я	1,7
	ЖКГ	2,3
	Культура, туризм, спорт	2,1
	Адміністративні будівлі	0,8
	Цифрова інфраструктура	0,6
	Фінансовий сектор	0,1
	Екологія**	14,0
Разом		135,9

*Розрахунок втрат енергетичної інфраструктури побудований на інформації з відкритих джерел та буде доповнений в майбутньому

**Екологічні збитки розраховані як збитки від викидів в повітря та не є прямими втратами нерухомості чи інших активів України

Рис. 3. Загальна оцінка збитків інфраструктури за галузями у грошовому вимірі, станом на листопад 2022 року [37].